

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25Co/594/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2714201448
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Valentová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2714201448.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci navrhovateľa: Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s., so sídlom Bratislava, Prešovská 48, IČO: 35 850 370, zastúpeného advokátom: Mgr. Miroslav Vilím, so sídlom Bratislava, Michalská 9, proti odporkyni: P. E., nar. XX.X.XXXX, bytom Y., XX. S. XXXX/X, zastúpenej spoločnosťou: Právne centrum s.r.o., so sídlom Bratislava, Mýtna 42, IČO: 36 698 873, o zaplatenie 39,88 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Skalica č.k. 7C/139/2014-55 zo dňa 16.9.2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **r u š í** a **vec mu** **v r a c i a** na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd zamietol návrh navrhovateľa a zaviazal ho zaplatiť odporkyni k rukám jej právneho zástupcu náhradu trov právneho zastúpenia v sume 498,37 Eur a náhradu iných trov konania v sume 16,50 Eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Rozhodnutie prvostupňový súd odôvodnil právne aplikáciou ust. § 4 ods. 3, § 15 ods. 7 písm. b), § 16 ods. 7 písm. b), § 25 ods. 1 písm. a), § 26 ods. 1 písm. g), h), § 28 ods. 3 zák. č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, § 7 ods. 1, 2, § 470 ods. 1, § 100 ods. 1, § 101 Občianskeho zákonníka, ako i § 142 ods. 1, § 149 ods. 1 a § 151 ods. 8 O.s.p. Vecne argumentoval tým, že z vykonaného dokazovania mal preukázať, že navrhovateľ uzatvoril s P. D. - starou matkou odporkyne ako odberateľom Zmluvu č. 18216468 o dodávke pitnej vody z verejného vodovodu a odvádzaní odpadových vôd za účelom dodávky vody z verejného vodovodu, odvádzanie odpadových vôd verejnou kanalizáciou. Odberateľovi vznikla v zmysle zákona č. 442/2002 Z.z. povinnosť platiť vodné, stočné. Podkladom pre zaplatenie vodného, stočného mal byť daňový doklad - faktúra, ktorá mala byť doručená odberateľovi. Fakturácia sa mala vykonávať na základe stavu zisteného meradlom. Adresa odberného miesta bola: XX. S. X, XXX XX Y.. Zmluvné strany si v zmluve dohodli aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka a zákona č. 442/2002 Z.z. Súd si predmetnú zmluvu kvalifikoval ako spotrebiteľskú zmluvu uzavretú medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Nakoľko v zmluve neboli počaté ustanovenia o spôsobe ukončenia zmluvného vzťahu, súd dospel k záveru, že smrťou menovanej zmluvný vzťah s navrhovateľom zanikol (?). Jedinou závetnou dedičkou po nebohej sa stala vtedy ešte maloletá odporkyňa, ktorú v dedičskom konaní zastupoval zákonný zástupca. V rámci dedičského konania nadobudla i nehnuteľnosť, rodinný dom, ktorý bol evidovaný ako odberné miesto v zmluve medzi jej starou matkou a navrhovateľom. Z obsahu vystavených faktúr číslo: 210380331, 211152608, 211182481, 311443808 a 212132118 mal súd preukázať, že tieto boli vystavené na meno nebohej odberateľky v celkovej sume 39,88 Eur a to za obdobia 17.6.2010 - 9.9.2010, 20.12.2010 - 31.12.2010, 1.1.2011 - 5.2.2011, 6.2.2011 - 30.3.2011, 9.6.2011 - 8.12.2011, 9.6.2011 - 8.6.2012, v ktorých obdobiach bola menovaná už mŕtva a teda preukázateľne nebola odberateľom. V zmysle § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka odporkyňa ako dedička zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za poručiťelove dlhy, ktoré na ňu prešli poručiťelovou smrťou. To znamená, že musí ísť o dlhy, ktoré už existujú v čase smrti poručiťela. Súd mal preukázať vyššie špecifikovanými faktúrami, že sumy uvádzané na

faktúrach sa viažu za odber (vodné, stočné) až po smrti starej matky odporkyne a preto dospel k záveru, že odporkyňa za takéto dlh nezodpovedá. Ďalej súd ustálil, že medzi navrhovateľom a odporkyňou nebola uzatvorená zmluva o dodávke pitnej vody z verejného vodovodu a odvádzaní odpadových vôd v období od 17.6.2010 do 8.6.2012 (ďalej len „rozhodné obdobie“), v ktorom boli faktúry vystavené. Pokiaľ potom navrhovateľ nepreukázal, že by bola odporkyňa ako vlastníčka nehnuteľností (v období, za ktoré boli vystavované faktúry) povinná mu zaplatiť žalovanú sumu s príslušenstvom titulom neuhradeného vodného za dodávku vody z verejného vodovodu navrhovateľa a stočného, nakoľko odporkyňa nie je nositeľom tvrdenej hmotnoprávnej povinnosti (záväzku) a nemá teda v konaní pasívnu vecnú legitímáciu, neuniesol dôkazné bremeno, že by odber mala realizovať, t.j. že by sa správala ako odberateľ, nie je možné na odporkyňu aplikovať § 28 ods. 3 zákona č. 442/2002 Z. z., keďže toto ustanovenie ukladá povinnosť len odberateľovi. Súd dodáva, že vecná legitímácia je teoretická konštrukcia, ktorá vo vzťahu k účastníkom konania vyjadruje stav vyplývajúci z hmotného a niekedy aj z procesného práva, ktorý v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo k neúspechu konaní. Vecná legitímácia vyjadruje postavenie účastníka v hmotnoprávnom vzťahu. Toto postavenie môže byť dvojaké. Účastník konania, ktorý je nositeľom tvrdeného hmotného práva alebo oprávnenia (ak je žalobcom) má aktívnu vecnú legitímáciu. Účastník konania, ktorý je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (záväzku) má pasívnu vecnú legitímáciu. Z vykonaného dokazovania súdu nevyplýva, že by odporkyňa bola nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (záväzku), tak ako to tvrdil navrhovateľ a teda že by bola v konaní pasívne vecne legitimovaná. Súd ďalej vychádzal z toho, že v čase podania návrhu na súd bola odporkyňa ešte maloletou (?), nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom a v návrhu navrhovateľ neuviedol aj jej zákonného zástupcu (?). Nakoľko teda navrhovateľ s odporkyňou v rozhodnom období nebol v žiadnom zmluvnom vzťahu, na základe ktorého by jej mal dodávať vodu z verejného vodovodu a na základe ktorého by bola odporkyňa povinná mu platiť za dodávku vody z verejného vodovodu vodné; nebolo v konaní preukázané ani to, že by odporkyňa v rozhodnom období neoprávnene odberala vodu z verejného vodovodu navrhovateľa, súd návrh zamietol. Ďalším dôvodom zamietnutia návrhu je to, že odporkyňa nie je pasívne legitimovaná v konaní. Súd sa v závere vypořiadal i s námietkou odporkyne na premlčanie faktúry č. 210380331 na sumu 12,33 eur, ktorá bola splatná 15.10.2010. Keďže tu treba aplikovať všeobecnú trojročnú premlčaciu lehotu podľa § 100 ods. 1, § 101 Občianskeho zákonníka a návrh bol súdu doručený až 5.3.2014 (nie do 15.10.2013), predmetná faktúra je premlčaná.

Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podal prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie navrhovateľ, ktorým sa domáhal zmeny rozsudku súdu prvého stupňa v zmysle § 220 O.s.p. v spojení s § 223 O.s.p. tak, že návrhu vyhovie a zaviazá odporkyňu zaplatiť mu trovy prvostupňového ako aj odvolacieho konania v špecifikovaných výškach. Ako odvolacie dôvody uviedol tie, ktoré sú uvedené v § 205 ods. 2 písm. c), d) a f) O.s.p. Poukázal na to, že v konaní si voči odporkyni uplatnil nárok na zaplatenie vodného a stočného ako odplaty za služby poskytnuté na danom odbernom mieste, resp. ako nárok na náhradu škody vo výške ceny za služby poskytnuté bez písomnej zmluvy. Uvedeným odberným miestom je nehnuteľnosť, ktorej vlastníčkou bola v rozhodnom období odporkyňa. Poukázal na znenie § 26 ods. 1 písm. h), ust. § 25 ods. 1 písm. a) a ods. 2 zák. č. 442/2002 Z.z. s tým, že odporkyňa ako vlastníčka nehnuteľnosti bola zodpovedná za nahlásenie zmeny odberateľa vody na odbernom mieste, avšak zmenu odberateľa nenahlásila, preto platby za poskytované služby boli naďalej účtované pôvodnému odberateľovi. Ďalej odvolateľ poukázal na to, že súd v odôvodnení rozhodnutia zjavne nesprávne konštatoval, že v čase podania návrhu na súd bola odporkyňa ešte maloletou, nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom a v návrhu nebol uvedený aj jej zákonný zástupca. Nakoľko je odporkyňa narodená XX.X.XXXX, je zrejme, že plnoletosť a teda aj procesnú spôsobilosť nadobudla dovŕšením 18. roku života a teda ešte dňa XX.X.XXXX, z čoho je zrejme, že ku dňu podania návrhu na súd, t.j. dňa 5.3.2014 mala odporkyňa 18 rokov a teda plnú procesnú spôsobilosť. V konaní viackrát vysvetlil súdu, že svoj nárok neopiera o skutočnosť, že odporkyňa zdedila poručiťelove dlhy, ale o skutočnosť, že odporkyňa zdedila po poručiťelovi nehnuteľnosť, ktorá bola u neho vedená ako odberné miesto. Vlastnícke právo odporkyne k predmetnej nehnuteľnosti zakladá pasívnu vecnú legitímáciu v predmetnom súdnom konaní. Keďže odporkyňa predmetnú nehnuteľnosť predala a nadobudli ju do osobného vlastníctva noví vlastníci na základe kúpnej zmluvy ku dňu 13.11.2013, navrhol súdu, aby vykonal dopyt na príslušný okresný úrad, katastrálny odbor, aby zabezpečil informáciu o vlastníkoch predmetnej nehnuteľnosti v období od 17.5.2010 do 31.12.2013, z ktorého by zistil, že odporkyňa v rozhodnom čase bola vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti. Súd však navrhovaný dôkaz nevykonal. Výsledkom nedostatočne a neúplne zisteného skutkového stavu veci, pretože súd nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností je konštatovanie súdu, že neuniesol v konaní dôkazné bremeno, s ktorým záverom sa však nestotožňuje. Pokiaľ aj súd prvého stupňa v odôvodnení

svojho rozhodnutia uvádza, že s odporkyňou nebol v žiadnom zmluvnom vzťahu, na základe ktorého by jej mal dodávať vodu z verejného vodovodu a na základe ktorého by bola odporkyňa povinná za dodávku vody z verejného vodovodu platiť, poukazuje na skutočnosť, že bolo v prvom rade povinnosťou odporkyne ako novej vlastníčky nehnuteľnosti oznámiť nové skutočnosti a údaje súvisiace s odberom vody, vykonať zmenu odberateľa vody a prihlásiť sa k odberu (§ 26 ods. 1 zák. č. 442/2002 Z.z.). On sám sa nemal ako dozvedieť o rozhodných skutočnostiach, akonáhle sa o smrti pôvodného odberateľa dozvedel, vyzval nového vlastníka na prihlásenie sa k odberu vody. Neuzatvorením zmluvy sa odporkyňa dostala do postavenia neoprávneného odberateľa a zodpovedá za škodu tým spôsobenú. Odvolanie podáva aj voči výroku o náhrade trov konania, keď má za to, že súd nesprávne právne posúdil vec, nevykonal všetky navrhované dôkazy a zároveň na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam na základe čoho jeho návrh v celom rozsahu zamietol, čím sa stal v konaní neúspešným. V prípade iného rozhodnutia súdu, ktoré požaduje v tomto odvolaní, by bol v konaní úspešný a boli by mu priznané aj trovy konania, ktoré v konaní požadoval. Aj v prípade, ak by odvolací súd jeho odvolaniu nevyhovел, podáva odvolanie voči výroku o náhrade trov konania, pretože má za to, že súd o ich výške rozhodol v rozpore s príslušnými právnymi predpismi. Náhradu trov konania pozostávajúcu predovšetkým z trov právneho zastúpenia, ktorú súd priznal v konaní odporkyni považuje v podstatnom rozsahu za neodôvodnenú pre ich zjavnú neúčelnosť. Poukazuje pritom na skutočnosť, že predmetom sporu bolo zaplatenie sumy 39,88 Eur s príslušenstvom. V zmysle odôvodnenia rozhodnutia o náhrade trov právneho zastúpenia súd priznal za 5 úkonov právnej služby (z toho 2 porady údajne uskutočnené s klientom v meste Holíč), náhrada za stratu času za úkon účasti na pojednávaní, ako aj za úkony - porady s klientom (2x cesta z Bratislavy do Holíča) a cestovné náhrady za úkon účasti na pojednávaní, ako aj za úkony - porady s klientom (2x cesta z Bratislavy do Holíča). Má za to, že ak by aj bolo preukázané uskutočnenie dvoch rôznych porád s klientom a dĺžka ich trvania viac ako 1 hodina (o čom neboli predložené žiadne dôkazy tak, aby sa k jej obsahu a s tým súvisiacemu súdному výroku na plnenie mohol on sám vyjadriť, či mu bolo odňaté právo konať pred súdom), nemožno s ohľadom na predmet a povahu sporu považovať tieto úkony za účelne vynaložené na bránenie práva a teda súd ich náhradu priznal v rozpore s § 142 ods. 1 O.s.p.

Odporkyňa odvolací návrh nepodala. K doručenému odvolaniu navrhovateľa predložila súdu písomné vyjadrenie, ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozsudkom vydaným súdom prvého stupňa a odvolanie podané navrhovateľom považuje za nedôvodné, pričom odkazuje na celú právnu a skutkovú argumentáciu obsiahnutú v písomných podaniach a ústnych prednesoch tvoriacu obsah súdneho spisu. Nad rámec doterajšej argumentácie a vzhľadom na obsah podaného odvolania považuje za potrebné doplniť nasledovné skutočnosti. Pokiaľ ide o namietané nevykonanie dopytu na príslušný okresný úrad, katastrálny odbor kvôli zabezpečeniu informácie o vlastníkoch nehnuteľnosti označenej v zmluve č. 18216468 zo dňa 21.10.2004 uzatvorenej medzi navrhovateľom ako dodávateľom a P. D. ako odberateľom. Podotýka, že súd si na návrh navrhovateľa zaobstaral požadované dedičské rozhodnutie po P. D., tento listinný dôkaz aj vykonal priamo na pojednávaní dňa 16.9.2014 a tým dostačujúcim spôsobom preveril skutočnosti, ktorých preukázanie navrhovateľ navrhoval (či sa odporkyňa stala vlastníčkou dotknutých nehnuteľností po P. D. a teda či bola ich vlastníčkou v rozhodnom čase), a to z dedičského rozhodnutia, a preto by vykonanie ďalšieho dôkazu na preukázanie tých istých skutočností dopytom na katastrálny odbor príslušného okresného úradu bolo nadbytočné. Sama sa stotožňuje s tým, že navrhovateľ neponúkol súdu také dôkazné prostriedky, ktorými by sa preukázali pre výsledok sporu rozhodujúce skutočnosti. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že navrhovateľ neoznačil žiadne ďalšie dôkazy na preukázanie svojho domnelého nároku na plnenie, resp. také dôkazy, ktoré by vôbec boli spôsobilé preukázať jeho aktívnu vecnú legitímáciu, resp. jej pasívnu vecnú legitímáciu. Nakoľko zmluva č. 18216468 zanikla smrťou právnej predchodkyne, samotné faktúry nie sú právnym dôvodom vzniku jej záväzku na úhradu požadovaného vodného a stočného a rovnako tak ani samotná skutočnosť, že bola v rozhodnom čase vlastníčkou nehnuteľnosti - odberného miesta. Navrhovateľ nijakým spôsobom nepreukázal vznik jeho nároku na požadované finančné plnenie titulom vodného a stočného a preto je správny právny názor konajúceho súdu, že nebola nositeľkou hmotnoprávnej povinnosti (záväzku) tak, ako to tvrdil navrhovateľ. Navyše v rozhodnom období od 7.6.2010 do 8.6.2012 bola maloletá a akékoľvek právne úkony mal za ňu robiť ustanovený opatrovník a rovnako i niesť následky za prípadné neplnenie „porušenie“ zákonných alebo zmluvných povinností. Navrhovateľ až po podanom odvolaní prvýkrát uviedol, že si svoj nárok uplatňuje alternatívne titulom náhrady škody vo výške ceny za služby poskytnuté bez písomnej zmluvy. V jeho predchádzajúcich písomných podaniach nie je o tom žiadna zmienka, nakoľko si navrhovateľ doteraz uplatňoval plnenie výlučne titulom vodného a stočného v zmysle zmluvy č. 18216468 a na základe vystavených faktúr na meno právnej predchodkyne. Z

podaní navrhovateľa v tomto konaní vyplýva, že tento si svoj nárok na náhradu škody uplatnil prvýkrát okamihom doručenia jeho odvolania voči napadnutému rozsudku t.j. dňom 3.11.2014. Vzhľadom na uvedené vznáša z opatrnosti (nakoľko zastáva názor o neopodstatnenosti žalobného návrhu) námietku premlčania voči žalovanej časti dlhu, ktorý mal vzniknúť za obdobie od 17.6.2010 do 3.11.2011, t.j. faktúr č. 210380331 v sume 12,33 Eur za obdobie od 17.6.2010 do 9.9.2010 spolu s prislúchajúcim úrokom z omeškania, č. 211152608 v sume 4,14 Eur za obdobie od 20.12.2010 do 1.2.2011 spolu s prislúchajúcim úrokom z omeškania, č. 211182481 v sume 4,22 Eur za obdobie od 6.2.2011 do 30.3.2011, spolu s prislúchajúcim úrokom z omeškania, č. 311443808 v čiastočnej výške zodpovedajúcej obdobiu od 9.6.2011 do 3.11.2011 spolu s prislúchajúcim úrokom z omeškania a č. 212132118 v čiastočnej výške zodpovedajúcej obdobiu od 9.6.2011 do 3.11.2011 spolu s prislúchajúcim úrokom z omeškania. Poukazuje pritom na § 25 ods. 2 až 4 zák. č. 442/2002 Z.z., ktoré pri pojme škoda priamo odkazuje na § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka a v tejto súvislosti na § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka podľa ktorého najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za 10 rokov odo dňa keď došlo k udalosti z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví. Pokiaľ ide o námietku o nespĺnení si povinnosti nahlásiť si zmenu vlastníka dotknutej nehnuteľnosti - odberného miesta, poukazuje na to, že v čase smrti svojej starej mamy nebola plnoletá a v dedičskom konaní ju zastupoval súdom ustanovený opatrovník. Preto aj prípadné nespĺnenie navrhovateľom tvrdenej povinnosti a následky z tohto plynúce by bolo možné uplatňovať len voči jej opatrovníkovi, nie voči nej samej. Odvolaciemu súdu preto navrhuje napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v celom rozsahu potvrdiť a zaviazat' navrhovateľa na úhradu špecifikovaných trov odvolacieho konania.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. c), d) a f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok je nevyhnutné v celom rozsahu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Navrhovateľ sa návrhom na začatie konania domáhal od odporkyne zaplataenia sumy 39,88 Eur z titulu dodávky pitnej vody z verejného vodovodu a zabezpečenia odvádzania odpadových vôd do verejnej kanalizácie do odberného miesta, ktorou bola nehnuteľnosť v rozhodnom období vo vlastníctve odporkyne. Súd prvého stupňa návrh zamietol v podstate s odôvodnením, že navrhovateľ nepreukázal, že by odporkyňa, ako vlastníčka nehnuteľností v rozhodnom období, bola povinná zaplatiť mu uplatnenú pohľadávku s príslušenstvom titulom vodného za dodávku vody z verejného vodovodu navrhovateľa a stočného, nakoľko nie je nositeľom tvrdenej hmotnoprávnej povinnosti (záväzku) a preto nemá v konaní pasívnu vecnú legitímáciu. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo posúdiť správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. súd rozhodnutie zruší, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Vada konania vymedzená v tomto ustanovení je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces. Takéto (z pohľadu prístupu k spravodlivosti elementárne) právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj článok 46 a nasledujúce Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.). Postup súdu odnímajúci účastníkom možnosť konať pred súdom pritom podľa záverov ustálenej rozhodovacej praxe (judikatúry) tuzemských súdov (na ktorých ani v tejto konkrétnej veci nie je dôvod nič meniť) môže záležať ako v porušení určitých procesných práv alebo postupov v konaní predchádzajúcom konečnému vyporiadaniu sa súdu s problémom predostretým mu návrhom na začatie konania (v sporovom konaní žalobou), tak i vo vadách tzv. finálneho produktu (čiže rozhodnutia, ktorým sa za riadneho chodu vecí má konanie skončiť - spravidla rozsudku, ako je to aj v prejednávanej veci).

I podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91), Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I ÚS 226/03) a tiež Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudok z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu vo vnútroštátnych podmienkach Slovenskej republiky pritom vymedzuje ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil; dbá pritom aj na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. S už vyššie opísanými požiadavkami je v rozpore nielen úplný či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, ale napr. aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, tiež prípad, keď právne závery zo skutkových zistení v žiadnej novej interpretácii nevyplývajú, takisto i rozpornosť (protirečivosť) jednotlivých argumentov majúcich poslúžiť na podporu určitého spôsobu rozhodnutia a napokon i len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto zistenia odvodené.

Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie má svoj základ v podobe práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu (ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka); porušením uvedeného práva účastníka konania (na jednej strane) a povinnosti súdu (na strane druhej) sa účastníkovi konania (okrem upretia mu práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma aj možnosť náležite (a účinne) skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu - v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá sama osebe nielen dôvod odvolania podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., ale zároveň i nevyhnutnosť rozhodnutia spôsobom predpokladaným takýmto ustanovením.

Podľa názoru odvolacieho súdu tu potom nemohlo byť absolútne žiadnej pochybnosti o tom, že práve zhora opísanou vadou trpel i napádaný rozsudok súdu prvého stupňa z prejednávanej veci.

Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku síce uvádza, že „Nakoľko v zmluve (tu sa má na mysli Zmluva č. 18216468 o dodávke pitnej vody z verejného vodovodu a odvádzaní odpadových vôd za účelom dodávky vody z verejného vodovodu, odvádzanie odpadových vôd verejnou kanalizáciou, ktorú navrhovateľ uzatvoril s P. D. - starou matkou odporkyne ako odberateľom - poznámka odvolacieho súdu) neboli poňaté ustanovenia o spôsobe ukončenia zmluvného vzťahu, súd dospel k záveru, že smrťou menovanej zmluvný vzťah s navrhovateľom zanikol.“, ďalej však už z odôvodnenia nevyplýva, akými hmotne-právnymi predpismi sa súd prvého stupňa pri tomto právnom posúdení riadil, navyše, ako si tieto predpisy vyložil a ako ich na dané posúdenie aplikoval. Nielen, že v tejto časti neodkazuje súd prvého stupňa na žiadne ustanovenie predpisu hmotného práva, ale z odôvodnenia rozsudku nie je ani zrejmé, z akých úvah vychádzal, keď dospel k takémuto právnomu záveru (samozrejme okrem konštatovania, že zmluva spôsobom jej zániku neupravuje).

Pri posudzovaní ďalšieho trvania zmluvy aj po smrti odberateľa si je pritom potrebné uvedomiť, že odberateľ podľa zmluvy je nielen osobou povinnou platiť za poskytnuté služby vodné a stočné, ale zároveň je aj osobou oprávnenou na poskytnutie takéhoto plnenia podľa zmluvy.

Práva a povinnosti vyplývajúce zo záväzkových právnych vzťahov zásadne nezanikajú smrťou oprávnenej alebo povinnej osoby, avšak prechádzajú na ich právnych nástupcov. Zanikajú iba tie práva a povinnosti, ktoré sú viazané svojim trvaním na určitú osobu. Táto viazanosť vyplýva buď z dohody alebo zo zákona, alebo z vlastnej povahy a účelu záväzku. Väčšina majetkových práv nie je viazaná na osobu dlžníka, či veriteľa, takže prechádzajú na dedičov, a to okamžikom smrti poručiteľa (§ 579 Občianskeho zákonníka). Následkom smrti nastávajú v majetkových pomeroch zomrelého priama sukcesia univerzálna.

Po vyriešení si, tu potom už preskúmateľným spôsobom, či smrťou objednávateľa - starej matky odporkyne, došlo, resp. nedošlo k prechodu jej práv a povinností ako objednávateľa zo Zmluvy č. 18216468 o dodávke pitnej vody z verejného vodovodu a odvádzaní odpadových vôd na odporkyňu, súd prvého stupňa pri ďalšom posudzovaní predmetnej právnej veci musí mať na zreteli aj nasledovné:

Závazkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok (§ 488 Občianskeho zákonníka). Z platného záväzku je dlžník povinný niečo dať, konať, niečoho sa zdržať alebo niečo trpieť a veriteľ je oprávnený to od neho požadovať (§ 494 Občianskeho zákonníka). V zmysle § 489 Občianskeho zákonníka záväzky vznikajú nie len z právnych úkonov (najčastejšie zo zmlúv) ale i z protiprávnych úkonov (napr. spôsobením škody, omeškaním, poskytnutím vadného plnenia).

Občianske súdne konanie je ovládané zásadou iura novit curia (práva pozná súd). Účastníci konania nie sú povinní uplatnený nárok, ani obranu proti nemu, právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia veci je vecou súdu. Musia ale uviesť rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikoval. Súd tak skúma, či tvrdené skutočnosti možno podriaďiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie, prípadne určiť, či tu žalobcom požadovaný právny vzťah alebo právo je alebo nie je alebo potvrdiť také skutočnosti, ktoré bránia tomu, aby bolo žalobe vyhovené. Ak účastník uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje ním tvrdený nárok alebo obranu proti nemu, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom účastníka a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú. (tu pozri uznesenie Najvyššieho súdu zo dňa 22. 09. 2010, sp. zn. 5 Cdo 196/2009)

Prvostupňový súd tak nebol viazaný právnou kvalifikáciou navrhovateľa, podľa ktorej právny vzťah medzi účastníkmi, z ktorého vyvodzuje povinnosť odporkyne zaplatiť mu žalovanú sumu, mal vychádzať zo zmluvy uzatvorenej s právnou predchodkyňou odporkyne, preto bol povinný, najmä ak uzavrel, že smrťou právnej predchodkyne odporkyne zmluva o dodávke pitnej vody a odvádzaní odpadových vôd do domácnosti na odbernom mieste, ktorým bola nehnuteľnosť, ktorá sa ku dňu smrti odberateľa dostala do vlastníctva odporkyne, zaniká, keď účtované služby boli poskytované až po smrti tohto odberateľa, posúdiť, či potom nevznikla povinnosť odporkyne zaplatiť žalovanú sumu navrhovateľovi i na základe iných do úvahy pripadajúcich hmotnoprávnych inštitútov, najmä z titulu náhrady škody - tu potom ako možný do úvahy prichádzajúci neoprávnený odber, na čo v podstate navrhovateľ nepriamo v konaní aj poukázal.

Podľa ust. § 4 ods. 1, 2 a 6 zák. č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, vodovodná prípojka je úsek potrubia spájajúci rozvádzaciu vetvu verejnej vodovodnej siete s vnútorným vodovodom nehnuteľnosti alebo objektu okrem meradla, ak je osadené. Vodovodná prípojka sa spravidla pripája na verejný vodovod navrtávacím pásom s uzáverom. Pripojenie na rozvádzaciu vetvu s uzáverom je súčasťou verejného vodovodu. Vodovodnou prípojkou sa privádza voda z verejného vodovodu do nehnuteľnosti alebo do objektu, ktorá je pripojená na verejný vodovod. Vodovodná prípojka je vodnou stavbou podľa osobitného predpisu (ods.1). Kanalizačná prípojka je úsek potrubia, ktorým sa odvádzajú odpadové vody z pozemku alebo miesta vyústenia vnútorných kanalizačných rozvodov objektu alebo stavby až po zaústenie kanalizačnej prípojky do verejnej kanalizácie; toto zaústenie je súčasťou verejnej kanalizácie. Kanalizačnou prípojkou sa odvádzajú odpadové vody z objektu alebo nehnuteľnosti, ktorá je pripojená na verejnú kanalizáciu. Kanalizačná prípojka je vodnou stavbou, ak tak ustanovuje osobitný predpis. (ods. 2) Vlastníkom vodovodnej prípojky alebo vlastníkom kanalizačnej prípojky je osoba, ktorá zriadila prípojku na svoje náklady, a to spôsobom určeným prevádzkovateľom verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie. Ak je vlastník nehnuteľnosti vlastníkom vodovodnej prípojky alebo vlastníkom kanalizačnej prípojky, prechádza pri zmene vlastníctva nehnuteľnosti vlastníctvo vodovodnej prípojky alebo vlastníctvo kanalizačnej prípojky na nového vlastníka nehnuteľnosti.(ods.6)

Podľa ust. § 28 ods. 5, 6 zák. č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, právo na vodné vzniká vtokom vody do potrubia napojeného bezprostredne za meradlom. Ak nie je osadené meradlo, právo na vodné vzniká vtokom vody do hlavného uzáveru pripojeného pozemku alebo stavby, prípadne do uzáveru hydrantu, výtokového stojana, plniaceho miesta alebo hadicového zariadenia; v takom prípade sa vodné stanoví smernými číslami spotreby vody. Za odvádzanie odpadových vôd verejnou kanalizáciou platí producent prevádzkovateľovi verejnej kanalizácie stočné, ak sa nedohodne,

že stočné sa platí vlastníčkovi verejnej kanalizácie. V prípade, že spoluproducenti vypúšťajú odpadové vody prostredníctvom producenta, vzniká spoluproducentom povinnosť, aby za vypúšťané množstvo odpadových vôd zaplatili producentovi rozpočítanú čiastku.

Podľa § 25 ods. 1 písm. a), ods. 2, ods. 3 písm. a), ods. 4 zák. č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, neoprávneným odberom vody z verejného vodovodu je odber bez uzatvorenej zmluvy o dodávke vody alebo v rozpore s takouto zmluvou. Kto neoprávnené odoberá vodu z verejného vodovodu, je povinný nahradiť spôsobenú škodu¹⁶⁾ prevádzkovateľovi verejného vodovodu. Neoprávneným vypúšťaním odpadových vôd do verejnej kanalizácie je vypúšťanie bez uzatvorenej zmluvy o odvádzaní odpadových vôd alebo v rozpore s takouto zmluvou. Kto neoprávnené vypúšťa odpadové vody do verejnej kanalizácie, je povinný nahradiť spôsobenú škodu¹⁶⁾ prevádzkovateľovi verejnej kanalizácie.

Podľa § 120 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhoduje na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné alebo závažné pochybnosti. Podľa ods. 3 cit. ust. ak nejde o veci podľa ods. 2 súd si môže osvojiť skutkové zistenia založené na zhodnom tvrdení účastníkov. Pred skončením dokazovania je predseda senátu povinný okrem vecí vymenovaných v ods. 2 cit. ust. poučiť účastníkov prítomných na pojednávaní, že všetky dôkazy musia predložiť alebo označiť skôr, ako vo veci vyhlási rozhodnutie, pretože na dôkazy označené neskôr sa neprihliada (ods. 3 cit. ust.).

Citované ustanovenie zakotvuje dôkaznú povinnosť účastníkov v sporovom konaní t.j. povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov v kontradiktórnom občianskom súdnom konaní leží zásadne na účastníkoch konania. Účastník má jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie ten účastník konania, ktorý tieto povinnosti nesplnil. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ účastník konania nesplní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci (či už z dôvodu nečinnosti účastníka, ktorý nesplnil povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení stanovenú v § 101 a § 120 ods. 1 vety prvej O.s.p., alebo preto, že takáto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec).

Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov konania. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena. Na povinnosť tvrdenia nadväzuje povinnosť označiť dôkazy preukazujúce tvrdené skutočnosti. Odporca (dlžník) nie je procesným subjektom, ktorého by sa vyššie spomenuté procesné povinnosti netýkali; pokiaľ sa chce v konaní úspešne brániť. Teória v tejto súvislosti hovorí o tzv. presúvaní dôkazného bremena. Ide tu o rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi účastníkov konania v závislosti na aktuálnom stave (priebehu) konania a na tom, ako právna norma vymedzuje práva a povinnosti účastníkov hmotnoprávneho vzťahu (por. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 22.9.2010, sp. zn. 3MCdo 6/2010). Otázkou splnenia povinnosti tvrdenia a povinnosti označiť na preukázanie tvrdení dôkazy musí súd vždy riešiť so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci.

V zmysle § 132 Občianskeho súdneho poriadku dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci.

Podľa § 153 ods. 1 O.s.p. súd rozhodne na základe skutkového stavu, zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti.

Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Prítom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

Opierajúc sa o vyššie uvedené zásady dôkazného bremena a hodnotenia dôkazov, odvolací súd je toho názoru, že prvostupňový súd sa nimi v danom konaní dôsledne neriadil.

Tu je najskôr potrebné bližšie objasniť princíp dôkazného bremena a jeho presúvanie (v tzv. sporovom konaní) medzi obe stranami sporu, ktoré je stručne možno vyjadriť tak, že každého účastníka zaťažuje povinnosť tvrdenia, dôkazná povinnosť a tiež dôkazné bremeno na jeho vlastné tvrdenia (najmä na verzie sledu udalostí, ktoré majú význam pre posúdenie veci), ako už bolo konštatované aj vyššie a logickým dôsledkom neunesenia dôkazného bremena je neúspech účastníka trpiaceho takýmto nedostatkom v spore. K nástupu dôkaznej povinnosti účastníka, voči ktorému požiadavka uplatnená žalobným návrhom smeruje, v prejednávanej veci teda odporkyne a i k presunu dôkazného bremena na takéhoto účastníka však dochádza až v dôsledku splnenia si dôkaznej povinnosti (a unesenia dôkazného bremena) protistrany v spore (teda účastníka podávajúceho návrh na začatie konania), tu potom navrhovateľa.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného a s poukazom na hypotézu cit. ust. § 25 ods. 1 písm. a), ods. 2, ods. 3 písm. a), ods. 4 zák. č. 442/2002 Z.z. upravujúceho neoprávneným odber vody a neoprávnené vypúšťanie odpadovej vody, na navrhovateľovi spočíva dôkazné bremeno preukázať, že medzi účastníkmi došlo k záväzkovému vzťahu (tu potom z možného protiprávneho úkonu, keďže odporkyňa ako vlastníčka nehnuteľnosti, do ktorej bola dodávaná voda z verejného vodovodu, a z ktorej bola vypúšťaná odpadová voda do verejnej kanalizácie nemala uzatvorenú zmluvu s navrhovateľom ako dodávateľom), pričom tu nebolo sporné, že odporkyňa bola v rozhodnom období plnenia navrhovateľom vlastníčkou nehnuteľnosti - odberného miesta, teda mala byť vlastníčkou aj vodovodnej a kanalizačnej prípojky, t.j. úseku potrubia spájajúceho rozvážiaciu vetvu verejnej vodovodnej siete s vnútorným vodovodom jej nehnuteľnosti a úseku potrubia, ktorým sa odvádzajú odpadové vody z pozemku alebo miesta vyústenia vnútorných kanalizačných rozvodov objektu alebo stavby až po zaústenie kanalizačnej prípojky do verejnej kanalizácie, cez ktoré dochádza k vtoku vody do potrubia a k vypúšťaniu odpadových vôd.

V prípade preukázania neoprávneného odberu bolo potom v prejednávanej veci na odporkyni preukázať svoje tvrdenia, ktoré mali zakladať dôvody pre ňou tvrdenú nedôvodnosť uplatneného nároku voči nej, teda tvrdený nedostatok jej pasívnej legitímácii v spore, resp. neporušenie žiadnej zákonnej povinnosti, prípadne neposkytnutie plnenia, za ktoré žiada navrhovateľ zaplatiť.

Takýto postup však z odôvodnenia napadnutého rozsudku tiež nevyplýva a súd prvého stupňa sa v odôvodnení napadnutého rozsudku s naznačeným dostatočne nevysporiadal.

Porovnajúc odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu s vyššie citovaným ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. a uvedenými kritériami odôvodňovania súdnych rozhodnutí je zrejmé, že prvostupňový súd sa danými kritériami dôsledne neriadil. Z odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového súdu, s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu potom nie sú zrejmé pre rozhodnutie súdu relevantné myšlienkové postupy a úvahy, ktoré viedli súd k záveru o neunesení dôkazného bremena navrhovateľa v konaní, ako aj nedostatku pasívnej vecnej legitímácie odporkyne. V hodnotení skutkových zistení tiež absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, avšak súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočnosti nezhodnotil.

Na záver odvolací súd musí dať odvolateľovi za pravdu v tom, že pokiaľ súd prvého stupňa uzavrel, že „v čase podania návrhu na súd bola odporkyňa ešte maloletou, nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom a v návrhu navrhovateľ neuviedol aj jej zákonného zástupcu a z toho potom vychádzal“, takéto jeho zdôvodnenie je nie len nesprávne, keďže odporkyňa v čase podania návrhu ako 18 ročná

mala plnú procesnú spôsobilosť, ale aj nepreskúmateľné, keďže z takéhoto konštatovania bez ďalšieho nie je možné ustáliť čo ním súd prvého stupňa sledoval vo vzťahu k jeho rozhodnutiu vo veci.

S poukazom na vyššie uvedené potom odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa s použitím § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil, keďže odôvodnením prvostupňového rozsudku sa účastníkom odňala možnosť konať pred súdom a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia veci vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Povinnosťou prvostupňového súdu v ďalšom konaní bude opätovne posúdiť žalobným návrhom uplatnený nárok vychádzajúc z výsledkov vykonaného, ako aj v prípade potreby doplneného dokazovania, ktoré je nevyhnutné vyhodnotiť v súlade s ust. § 132 O.s.p., ďalej preskúmateľným spôsobom posúdiť aj vznesené námietky premlčania uplatneného nároku (tu pozri aj odvolanie) a následne vo veci opätovne rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť. V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.